

DEL I

KAPITEL 20 ÅTGÄRDER PÅ SLAKTERI.....	3
A. Förberedande åtgärder	3
B. Åtgärder när epizootisk sjukdom misstänks eller konstateras på slakteri	4
C. Spårning av misstänkt smittade produkter m.m.	7
D. Åtgärder när slakteri ska tas i anspråk för slakt eller annan avlivning i samband med epizooti.....	8
E. Oskadliggörande av kroppar och organ från avlivade djur samt avfall.....	12
F. Skyddskläder och smittrening av slakteri	13
G. Åtgärder när personal från slakteri ska medverka vid avlivning av djur i en djuranläggning.....	14
H. Övervakning och rapportering	14
I. Återupptagande av ordinarie slaktverksamhet.....	15
Checklista över de viktigaste inledande åtgärderna då allvarlig, mycket smittsam epizootisk sjukdom misstänks hos djur som kommit in till slakteri...	16

KAPITEL 20 ÅTGÄRDER PÅ SLAKTERI

Bestämmelser om åtgärder vid slakt och annan avlivning av djur då epizootisk sjukdom misstänks eller konstateras finns i

- epizootilagen (1999:657), K1 och i
- Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2002:98) om förebyggande och bekämpning av epizootiska sjukdomar, K3.

Livsmedelsverkets officiella veterinärs ansvar vad gäller åtgärder mot epizootiska sjukdomar regleras bl.a. genom

- epizootilagen (1999:657), K1, med följdförfattningar, samt

Livsmedelsverkets officiella veterinärs och slakteriföretagens åligganden styrs också av EG-lagstiftning, bl.a. av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 852/2004, 853/2004, 854/2004 och 882/2004.

I detta kapitel finns bestämmelser och anvisningar om

- epizootiberedskap för slakteriföretag (epizootiberedskapsplan),
- åtgärder då epizootisk sjukdom misstänks eller konstateras på slakteri, samt
- åtgärder då slakteri och slakteripersonal ska tas i anspråk för viss slakt eller annan avlivning på grund av utbrott av en epizootisk sjukdom.

A. Förberedande åtgärder

Epizootiberedskapsplan för slakteri

a. Ett slakteri bör i den utsträckning som kan behövas med hänsyn till slakteriets verksamhet upprätta en beredskapsplan att tillämpas vid misstanke om eller vid utbrott av epizootisk sjukdom.

Planen bör framför allt vara inriktad på åtgärder mot de allvarligaste epizootiska sjukdomarna såsom t.ex. mul- och klövsjuka, klassisk svinpest, newcastlesjuka och aviär influensa.

Planen utarbetas av företaget, om möjligt i samråd med Livsmedelsverket. Den färdigställda planen bör göras känd för Livsmedelsverkets officiella veterinär.

b. Epizootiberedskapsplanen bör innehålla följande.

- Skriften *Epizootisjukdomar – en handbok*, som SVA har utarbetat i samverkan med Jordbruksverket
- Tillämpliga delar av *Epizootihandboken* utgiven av Jordbruksverket. Finns på www.jordbruksverket.se sökväg Djurhälsopersonal/Epizootihandboken

- Information om epizootiska sjukdomar finns även på www.epiwebb.se
- Aktuell **epizootilagstiftning** i den omfattning som behövs på slakterianläggningen (kan hämtas via Jordbruksverkets hemsida www.jordbruksverket.se . Sökväg: Djurhälsopersonal/Veterinära författningshandboken/K. Bekämpning av djursjukdomar)
- Aktuell **adresslista** med telefonnummer och telefaxnummer till Jordbruksverket, SVA, Livsmedelsverket samt till följande inom slakteriets upptagningsområde:
  - länsstyrelsen och särskilt till länsveterinären i det län där slakteriet är beläget.
  - kommunens miljö- och hälsoskyddsnämnd eller motsvarande i ~~det län~~ den kommun där slakteriet är beläget,
  - andra slakterier,
  - ansvarig personal och deras ersättare på olika avdelningar i slakteriet,
  - djurtransportörer med beröring till slakteriet,
- Förteckning där olika personalkategoriernas **arbetsuppgifter** och **ansvarsområden** på slakteriet framgår.
- **Riktlinjer** för
  - omhändertagande av djurkroppar och annat riskavfall vid misstanke om eller konstaterat fall av epizootisk sjukdom,
  - omhändertagande av gödsel, strö och avfall från slaktstall och djurtransportfordon vid misstanke om eller konstaterat fall av epizootisk sjukdom,
  - hantering av avloppsvatten från slakteriet vid konstaterad epizootisk sjukdom,
  - spårning och återtagande av produkter, samt
  - smittrening av slakteriet.

c. Företaget bör årligen revidera beredskapsplanerna, om möjligt i samråd med Livsmedelsverkets officiella veterinär.

d. På slakteriet bör finnas kommunikationsutrustning såsom telefon, mobiltelefon, telefax och dator med e-postfunktion i den omfattning som behövs för att fullgöra skyldigheter i epizootisammanhang.

B. Åtgärder när epizootisk sjukdom misstänks eller konstateras på slakteri

1. Initiala åtgärder

- a. Slakteriets epizootiberedskapsplan bör träda i kraft omedelbart då misstanke om epizootisk sjukdom uppstår.
- b. Vid misstanke om någon av de allvarligaste epizootiska sjukdomarna såsom t.ex. mul- och klövsjuka, klassisk svinpest, newcastlesjuka och aviär influensa ska

- in- och utgående trafik omedelbart stoppas tills situationen utretts, samt
- pågående slakt avbrytas tillfälligt, om så bedöms nödvändigt, i avvaktan på veterinärs spärrförklaring eller Jordbruksverkets vidare beslut.

3 § K1

En översikt över de viktigaste initiala åtgärderna finns sist i detta kapitel.

2. Anmälan

a. Då epizootisk sjukdom misstänks eller konstateras på djur vid slakt eller då det finns anledning att misstänka sådan sjukdom hos djur som inkommit till slakteriet ska Livsmedelsverkets officiella veterinär skyndsamt meddela detta till Jordbruksverket, berörd länsstyrelse (länsveterinären) och Livsmedelsverket. 3 a § K1

Kommentarer:

Detta gäller både fynd hos levande djur i slakteristall och fynd vid slakt.

Lämna snarast möjligt uppgifter om ursprungsbesättningens djurägare, namn, adress, telefonnummer och produktionsplatsnummer (PPN).

b. För att diskutera iakttagna fynd och få hjälp med bedömning av om det finns grundad anledning att misstänka en epizootisk sjukdom kan SVA kontaktas. Jourhavande epizootolog kan nås dygnet runt via SVA:s växel.

Kommentar:

Följande uppgifter är viktiga som underlag för SVA:s ställningstagande vid bedömning av fallet.

- Huvudsakliga symptom/slaktfynd,
- kroppstemperatur hos levande djur med symptom,
- slaktfynd hos djur från samma besättning som det misstänkt smittade djuret,
- uppgift om hur många djur från samma besättning som kunnat undersökas och av vilken kategori (ålder, produktionstyp), samt
- typ av ursprungsbesättning (produktionsinriktning).

c. Om nötkreatur vid besiktning före slakt misstänks ha centralnervös sjukdom där bovin spongiform encefalopati (BSE) inte kan uteslutas ska även SVA underrättas. Ett sådant djur ska efter avlivningen skickas till SVA för provtagning och förbränning. 5 kap. 5 § K3

3. Spärrförklaring

a. Livsmedelsverkets officiella veterinär ska besluta om spärrförklaring av hela slakteriet eller den del av slakteriet där epizootisk smitta förekommer eller misstänks förekomma om hon/han har grundad anledning att anta att ett fall av epizootisk sjukdom finns på slakteriet. 4 § K1

Kommentar: Om möjligt bör samråd ske med Jordbruksverket innan spärrförklaring utfärdas.

Riktlinjer för vid vilka tillfällen det är motiverat att spärrförklara anges i

kapitlet *Spärrförklaring och smittförklaring*. Där finns också anvisningar om hur spärrförklaringen går till och vilket område den ska omfatta.

b. Spärrförklaringen innebär förbud mot transport till och från slakteriet av djur, djurkroppar, produkter, gödsel och avfall samt förbud mot persontrafik till och från anläggningen i den omfattning som behövs för att motverka smittspridning. *4 § KI*

Kommentar: Det kan alltså bli nödvändigt att omdirigera transporter på väg in till slakteriet.

4. Avstängning och anslag

a. En veterinär som Jordbruksverket utser ska se till att, i den omfattning som Jordbruksverket bestämmer

- epizootianslag 5 sätts upp vid infarter och in- och utgångar till en slakterianläggning där epizootisk sjukdom misstänks eller har konstaterats, samt att
- utrustning för smittrening av personer placeras vid in- och utgångarna till anläggningen och vid in- och utgångar till djurstallar, slakthallar och sanitetsslaktsavdelning.

3 kap. 11 § och 6 kap. 8 § K3

b. Om det bedöms nödvändigt för att hindra smittspridning, ska veterinären också se till att tillfartsvägarna till slakteriet spärras av. *3 kap. 11 § K3*

Kommentar: Efter överenskommelse med Livsmedelsverket kan lämpligen Livsmedelsverkets officiella veterinär utses att ansvara för att anslag och avspärrningar sätts upp och att de tas bort när restriktionerna för slakteriet hävs.

5. Isolering, slakt och avlivning

a. Smittade eller misstänkt smittade levande djur ska placeras isolerat. Nödvändiga åtgärder ska vidtas för att hindra direkt eller indirekt överföring av smitta. *3 § KI*

Kommentar: Sådana nödvändiga åtgärder innebär att följande beslagtas och överförs till separat utrymme i avvaktan på Jordbruksverkets beslut om hur djur, kroppar, organ och slaktavfall ska tas omhand.

- Smittade eller misstänkt smittade slaktkroppar från normalslakt eller sanitetsslaktavdelning,
- alla kroppar med tillhörande organ som kommer från samma djuranläggning som ett smittat eller misstänkt smittat djur,
- misstänkt kontaminerade kroppar och organ, samt
- slaktavfall från smittade, misstänkt smittade eller kontaminerade djur.

b. Övriga levande djur som inkommit till slakteriet ska omgående slaktas eller avlivas och oskadliggöras enligt Jordbruksverkets beslut. *8 § KI*

Kommentar: Hur man ska förfara med övriga djur och slaktkroppar som finns på slakteriet (kanske på skilda slaktlinjer) bestämmer Jordbruksverket efter samråd med Livsmedelsverket i varje enskilt fall beroende på vilken risk för smittspridning som bedöms föreligga. Det kan i vissa fall vara motiverat att Livsmedelsverkets officiella

veterinär, för att hindra vidare smittspridning, stoppar all slakt tillfälligt i avvaktan på Jordbruksverkets vidare beslut. 3 § KI

6. Undersökning och provtagning

a. Livsmedelsverkets officiella veterinär ska undersöka kropp och organ från ett slaktat djur som misstänks vara smittat av en epizootisk sjukdom och vid behov ta prover för att fastställa sjukdomens art. 3 § KI

Undersökning och provtagning ska, om det är möjligt, ske efter samråd med Jordbruksverket eller SVA. 7 kap. 1 § K3, 8 § KI

b. Om fler djur från samma besättning som ett misstänkt smittat djur inkommit till slakteriet ska Livsmedelsverkets officiella veterinär undersöka dessa övriga djur respektive slaktkropparna från dessa djur i den omfattning som Jordbruksverket beslutar. 8 § KI

c. Livsmedelsverkets officiella veterinär ska anteckna iakttagna fynd och säkerställa identiteten på smittade och misstänkt smittade djur respektive slaktkroppar.

7. Åtgärder angående levererande djuranläggning m.m.

a. Livsmedelsverkets officiella veterinär ska omgående från den som är ansvarig för slakteriets verksamhet skaffa upplysningar om

- varifrån smittade eller misstänkt smittade djur kommer,
- vilken djurtransport som anlitas för transport av de smittade eller misstänkt smittade djuren, samt
- om produkter som kan innehålla det aktuella smittämnet har levererats från slakteriet och i så fall vart.

3 § KI

b. Livsmedelsverkets officiella veterinär ska snarast meddela Jordbruksverket och berörd länsstyrelse (länsveterinären) dessa uppgifter och förvissa sig om att meddelandena nått respektive myndighet. 3 a § KI

c. Jordbruksverket ansvarar för att smittutredning sker i anläggning som levererat smittade eller misstänkt smittade djur till slakteriet, i anläggningar som tagit emot kroppar eller produkter från smittade, misstänkt smittade eller kontaminerade djur samt i anläggningar som kan ha blivit smittade i samband med transport. 8 § KI

d. Jordbruksverket ansvarar också för att dessa anläggningar spärrförklaras eller att restriktioner eller särskilda villkor för hanteringen av djur och behandling av produkter införs om det bedöms motiverat. 4 a och 8 §§ KI

C. Spårning av misstänkt smittade produkter m.m.

a. Livsmedelsverkets officiella veterinär ska omgående från den som är ansvarig för slakteriets verksamhet skaffa upplysningar om

- huruvida slaktkroppar eller produkter inklusive organ, blod, gödsel och avfall från smittade, misstänkt smittade eller misstänkt kontaminerade djur lämnat slakteriet innan misstanke om epizootisk sjukdom uppstod, och i så fall
- vart sådana kroppar och produkter levererats och vilka transportfordon som använts.

3 § K1

b. Livsmedelsverkets officiella veterinär ska omgående meddela Jordbruksverket, berörd länsstyrelse (länsveterinären) och Livsmedelsverket om vart sådana kroppar och produkter levererats och vilka transportfordon som använts samt förvissa sig om att meddelandet nått respektive myndighet. 3 a § K1

c. Jordbruksverket ansvarar för att smittutredning sker i kontakthanläggningar och att dessa spärrförklaras om det bedöms motiverat. 4 a och 8 §§ K1

d. Eventuell avstängning, smittrening och andra åtgärder i slakteriet bestäms av Jordbruksverket i varje enskilt fall. 8 § K1

D. Åtgärder när slakteri ska tas i anspråk för slakt eller annan avlivning i samband med epizooti

1. Allmänt

Jordbruksverket, eller en länsstyrelse efter delegation, kan bestämma att ett slakteri med utrustning och personal ska tas i anspråk för slakt eller annan avlivning av

- djur som är smittade av epizootisk sjukdom,
- djur som misstänks vara smittade av epizootisk sjukdom, samt
- andra djur.

9 § K1

Kommentar: Detta innebär att

- smittade eller misstänkt smittade djur kan komma att skickas till ett visst slakteri för avlivning i stället för att avlivas på platsen där de hålls, och att
- kliniskt friska djur från t.ex. ett område med restriktioner på grund av epizootisk sjukdom kan komma att skickas till ett visst slakteri för slakt eller annan avlivning.

2. Transport till slakteri

a. Då djur ska skickas till slakteri för slakt eller annan avlivning i epizooti-sammanhang ska den veterinär som Jordbruksverket utser att övervaka lastningen av djuren på avsändningsplatsen lämna uppgifter till slakteriet och till

Livsmedelsverkets officiella veterinär på slakteriet om

- vilka djurslag slakten/avlivningen gäller,
- antalet djur av varje djurslag, samt
- vid vilken tidpunkt djuren beräknas komma till slakteriet.

4 kap. 7 § K3

b. När djuren kommit fram till slakteriet ska slakteriet meddela detta till den veterinär som övervakat lastningen på avsändningsplatsen. 4 kap. 7 § K3

c. Efter avlastningen ska transportfordonet smittrenas under övervakning av en veterinär som Jordbruksverket utser. 4 kap. 9 § K3

Kommentar: Efter överenskommelse kan lämpligen Livsmedelsverkets officiella veterinär utses för denna uppgift.

3. Arbetsfördelning mellan veterinärerna på slakteriet

a. Om många djur ska slaktas/avlivas behövs det i regel flera veterinärer för att sköta de uppgifter som åligger den officiella veterinären i sammanhanget.

b. Det är en fördel från smittspridningssynpunkt om dessa veterinärer var och en kan tilldelas specifika ansvarsområden så att de inte behöver växla mellan arbeten med skilda smittrisknivåer.

c. Exempel på arbetsfördelning mellan veterinärerna då djur från områden med restriktioner på grund av epizootisk sjukdom ska slaktas.

- En eller flera veterinärer ansvarar för klinisk undersökning av djur som kommer in till slakteriet.
- En eller flera andra veterinärer ansvarar för besiktning av kött.
- En eller flera veterinärer som inte har hand om slaktdjur eller slaktkroppar, ansvarar för övervakning av smittrening samt omhändertagandet av gödsel och strö.

4. Avstängning, anslag m.m.

a. Om Jordbruksverket så bestämmer, ska slakteriet stängas av för annan slaktverksamhet under den tid det tas i anspråk för slakt eller avlivning som Jordbruksverket beslutat med stöd av epizootilagen. 8 § K1

Kommentarer: Om slakteriet ska användas för avlivning av smittade eller misstänkt smittade djur är det oftast inte lämpligt att slakt av djur för konsumtionsändamål samtidigt pågår i lokalerna. Detta beror dock på vilken epizootisk sjukdom som är aktuell och hur väl verksamheterna i så fall kan hållas åtskilda.

Om bara en del av slakteriet ska utnyttjas för sådan slakt/avlivning som Jordbruksverket beslutat med stöd av epizootilagen bör de delar av anläggningen som inte utnyttjas för sådan slakt avskiljas genom tydliga avstängningsanordningar.

Då djur som misstänks vara smittat av t.ex. paratuberkulos avlivs vid slakteri är det i regel inte nödvändigt att stänga av hela slakteriet för att denna avlivning ska ske och inte heller att smittrena hela slakteriet efter avslutad avlivning.

b. Då Jordbruksverket bestämt att utrustning för smittrening samt epizootianslag ska placeras ut på slakteri ska det ske enligt följande.

- Vid varje infart till slakteriområdet ska epizootianslag 5 sättas upp.

- Vid varje ingång till slakthall, stall och annat utrymme som används för slakt i epizootisammanhang ska epizootianslag 5 sättas upp samt utrustning för personlig smittrening placeras ut.

Om inte hela anläggningen används för slakt eller annan avlivning av djur i epizootisammanhang ska epizootianslag 5 sättas upp vid avstängningsanordningarna mellan de delar som utnyttjas respektive inte utnyttjas för sådan slakt eller avlivning.

c. En veterinär som Jordbruksverket utser ska ansvara för att anslag sätts upp och utrustning för smittrening placeras ut i tillräcklig omfattning. *3 kap. 11 § och 6 kap. 8 § K3*

Kommentar: Efter överenskommelse med Livsmedelsverket kan lämpligen Livsmedelsverkets officiella veterinär utses för denna uppgift.

5. Besiktning, slakt eller annan avlivning samt hantering av kött

Allmänt

- a. Jordbruksverket kan bestämma att
- särskild undersökning eller besiktning ska göras av djur på slakteriet före slakt eller annan avlivning,
  - avlivning ska utföras på speciellt sätt som Jordbruksverket anger,
  - provtagning ska ske på slaktdjur, kroppar eller organ på det sätt som verket anger, samt att
  - kött, slaktavfall och djurkroppar ska omhändertas på det sätt som Jordbruksverket anger.

8 § K1

Kommentar: Hur slakten/avlivningen ska utföras samt hur kött och slaktavfall i förekommande fall ska tas om hand, måste bedömas med hänsyn till den aktuella sjukdomen och förhållandena i samband med slakten/avlivningen.

Besiktning av levande djur som ska slaktas

- b. Vid besiktningen av levande slaktdjur som kommer från områden med restriktioner på grund av epizootisk sjukdom bör Livsmedelsverkets officiella veterinär vara speciellt uppmärksam på kliniska tecken på den aktuella sjukdomen.
- c. Om tecken på epizootisk sjukdom påträffas vid besiktningen av levande djur ska Livsmedelsverkets officiella veterinär omedelbart underrätta Jordbruksverket, berörd länsstyrelse (länsveterinären) och Livsmedelsverket om fynden. *3 a § K1*
- d. Utökad besiktning och eventuell provtagning av sådana djur ska ske på sätt som Jordbruksverket bestämmer. *8 § K1*
- e. Om inte Jordbruksverket beslutar annat, ska djur med tecken på epizootisk sjukdom utan fördröjning överföras till ett avskilt utrymme för slakt eller avlivning enligt Jordbruksverkets beslut. Därefter ska kroppar med tillhörande organ samt slaktavfall från dessa föras till täckt, läckagefri behållare för att oskadliggöras.

Slakt, provtagning och köttbesiktning

f. Slakt ska ske under övervakning av Livsmedelsverkets officiella veterinär. Annan avlivning ska ske underövervakning av en veterinär som Jordbruksverket utser. 4 kap. 10 § K3

Kommentar: Efter överenskommelse med Livsmedelsverket kan lämpligen Livsmedelsverkets officiella veterinär utses att övervaka även sådan avlivning som inte är slakt för konsumtionsändamål och som sker på ett slakteri.

g. Den veterinär som utses att övervaka avlivningen ska ansvara för att den sker på ett smittskyddsmässigt och djurskyddsmässigt godtagbart sätt och i enlighet med Jordbruksverkets beslut. 4 kap. 10 § K3

h. Om Jordbruksverket så beslutar ska en veterinär som verket utser ta prover på djuren i samband med avlivningen. 4 kap. 8 § K3

Kommentar: Efter överenskommelse med Livsmedelsverket kan lämpligen Livsmedelsverkets officiella veterinär utses att ansvara för att provtagning sker på det sätt och i den utsträckning som Jordbruksverket bestämmer då avlivningen sker på ett slakteri.

i. Medan avlivningen pågår ska den veterinär som ansvarar för provtagningen anteckna de avlivade djurens identitet och antal samt markera vilka djur som har provtagits. Uppgifterna ska skickas till Jordbruksverket med kopia till länsstyrelsen (länsveterinären). 4 kap. 8 § K3

Kommentar: Det är viktigt att ovanstående uppgifter om provtagningen också omgående skickas till SVA.

j. Om tecken på epizootisk sjukdom påträffas vid besiktning av slaktkroppar eller organ, ska kroppar, organ och slaktavfall från misstänkt smittade djur överföras till läckagefri, täckt behållare och därefter oskadliggöras.

Livsmedelsverkets officiella veterinär ska omedelbart underrätta Jordbruksverket, berörd länsstyrelse (länsveterinären) och Livsmedelsverket om fynden. 3 a § K1

Hantering och märkning av kött

k. Godkänt kött av kliniskt friska djur från områden med restriktioner på grund av epizootisk sjukdom ska förvaras, transporteras och behandlas på sätt som Jordbruksverket beslutar. 8 § K1

Kommentarer:

Jordbruksverket kan t.ex. besluta att köttet ska hanteras separat, värmebehandlas på ett särskilt sätt eller genomgå en viss mognadsprocess för att få släppas ut på marknaden.

I vissa fall ska färskt kött av djur från områden med restriktioner på grund av epizootisk sjukdom också märkas med överkorsad stämpel. Detta finns reglerat i

Statens jordbruksverks föreskrifter (2004:93) om fastställande av djurhälsoregler för produktion, bearbetning, distribution och införsel av produkter av animaliskt ursprung avsedda att användas som livsmedel, J 65, bilaga 2.

I *Del II* finns angivet vilka krav som gäller för de EG-reglerade sjukdomarna beträffande hantering, behandling och märkning av kött av djur från områden med restriktioner på grund av dessa sjukdomar.

E. Oskadliggörande av kroppar och organ från avlivade djur samt avfall

1. Förvaring, lastning och övervakning

a. Kroppar av smittade, misstänkt smittade och kontaminerade djur som avlivats samt tillhörande organ, slaktavfall, gödsel och annat avfall från dessa djur samt gödsel från stall och slaktdjurstransport ska utan fördröjning överföras till läckagefria, täckta behållare och förvaras där i avvaktan på transport till platsen för oskadliggörande. Jordbruksverket beslutar om oskadliggörande. *8 § K1, 8 kap. 3 § K3*

b. En veterinär som Jordbruksverket utser ska övervaka lastningen av djurkroppar och material i samband med transport till platsen för oskadliggörande. *8 kap. 8 § K3*

Kommentarer: Efter överenskommelse kan lämpligen Livsmedelsverkets officiella veterinär utses för denna uppgift.

Bestämmelser och anvisningar om oskadliggörande finns i kapitlet *Oskadliggörande*. Bestämmelser och anvisningar om transport av djurkroppar, djurprodukter m.m. i samband med utbrott av epizootisk sjukdom finns i kapitlet *Transport*.

c. När lastningen är avslutad ska den veterinär som övervakat arbetet skriva rapport på Jordbruksverkets blankett Epi 6 eller på ett annat dokument som verket bestämmer.

Dokumentet ska lämnas till transportören och följa med transporten till destinationsplatsen.

Kopior på dokumentet ska skickas till Jordbruksverket och till länsstyrelsen (länsveterinären) i det län där avsändningsplatsen ligger.

Vid ankomst till destinationsplatsen ska dokumentet lämnas till den som är ansvarig för mottagandet på denna plats.

8 kap. 9 § K3

2. Smittrening av behållare och transportmedel

Behållare och transportmedel som använts för förvaring och transport av djurkroppar, gödsel, strö och slaktavfall som är eller misstänks vara smittade eller kontaminerade av epizootisk smitta ska smittrenas snarast möjligt efter avslutad transport eller användning. *6 kap. 22 § K3*

Bestämmelser och anvisningar om smittrening av transportfordon m.m. finns i kapitlet *Skyddskläder och smittrening*.

F. Skyddskläder och smittrening av slakteri

Se även kapitlet *Skyddskläder och smittrening*.

1. Skyddskläder m.m.

a. Vid arbete i stall och slakteri som tas i anspråk för slakt eller annan avlivning i epizootisammanhang ska personalen bära arbetskläder (skyddskläder) som om möjligt är av engångsmaterial eller annars av ett material som är lätt att smittrena. *6 kap. 3 § K3*

b. Byte till och från skyddskläder ska ske på en särskild plats i anslutning till in- och utgång på slakteriet. *6 kap. 7 § K3*

Vid arbetets början ska personalen ta på rena arbetskläder (huvudbonad och skyddskläder), rengjorda, desinfekterade stövlar samt vid behov rengjorda och desinfekterade skyddshandskar.

Efter arbetets slut för dagen ska

- alla använda arbetskläder inklusive stövlar och skyddshandskar lämnas kvar på slakteriet för att smittrenas eller oskadliggöras,
- noggrann personlig smittrening utförs samt
- egna skodon som ska användas utanför slakteriet smittrenas när anläggningen lämnas.

6 kap. 6 § K3

2. Saneringsplan

a. Ett slakteri där det funnits djur smittade eller misstänkt smittade av epizootisk sjukdom eller som använts för slakt av djur från områden med restriktioner på grund av epizootisk sjukdom ska smittrenas efter avslutat arbete. Smittreningen ska ske enligt en särskild saneringsplan som fastställs av Jordbruksverket. *6 kap. 12 § K3*

b. Saneringsplanen ska, i samarbete med SVA, utarbetas av den veterinär som Jordbruksverket utser att övervaka smittreningen. *6 kap. 14 § K3*

Kommentar: Efter överenskommelse utses lämpligen officiell veterinär vid Livsmedelsverket att medverka vid framtagandet av saneringsplanen samt att övervaka smittreningen.

3. Omfattning av smittrening

a. Smittrening av slakteriet ska ske när djuren avlägsnats och ska omfatta allt som kan vara kontaminerat av det aktuella smittämnet såsom t.ex. slakteristall, slakthall, och övriga lokaler samt utrustning, transportvägar, transportgångar, stallplan,

lastbryggor, transportbehållare samt fordon som transporterat smittade eller misstänkt smittade djur eller material. 8 § K1; 6 kap. 14, 20 och 22 §§ K3

b. Även inredning, utrustning, förvaringskärl m.m. på slakteriet liksom behållare och transportmedel som använts för förvaring och transport av gödsel, strö, slaktavfall m.m. som kan vara smittat eller kontaminerat ska smittrenas. 8 § K1; 6 kap. 22 § K3

c. Avloppsvatten ska vid behov smittrenas eller oskadliggöras på sätt som Jordbruksverket bestämmer och därefter tas omhand enligt kommunens anvisningar. 5 kap. 9 § K3

G. Åtgärder när personal från slakteri ska medverka vid avlivning av djur i en djuranläggning

a. Då personal från ett slakteri ska tas i anspråk för avlivning av djur i en djuranläggning i samband med epizooti ska den som ansvarar för verksamheten i slakteriet se till att denna personal förses med nödvändig skyddsutrustning samt utrustning för desinfektion. Skyddsutrustningen ska helst vara av engångstyp annars av ett material som är lätt att smittrena. 9 § K1, 6 kap. 3 § K3

Kommentarer:

Per man bör beräknas minst två omgångar fullständig skyddsutrustning inklusive huvudbonad, överdragskläder, handskar och gummistövlar eller motsvarande.

Den veterinär som Jordbruksverket utsett att övervaka avlivningen är skyldig att lämna uppgifter till slakteriet och till Livsmedelsverkets officiella veterinär om

- var djuranläggningen är belägen,
- vilka djurslag som ska avlivas, samt
- hur många djur av varje slag som ska avlivas.

4 kap. 6 § K3

b. Vid personalens återkomst till slakteriet ska en veterinär som Jordbruksverket utser övervaka smittrening av slaktredskap, fordon och skyddsutrustning som tagits med tillbaka till slakteriet efter användning. 6 kap. 28 § K3

Kommentar: Efter överenskommelse kan lämpligen officiell veterinär vid Livsmedelsverket utses för denna uppgift.

H. Övervakning och rapportering

1. Rapportering av slakt och annan avlivning

Den officiella veterinär som övervakat slakt eller annan avlivning på ett slakteri ska skriva rapport över utförd slakt/avlivning på Jordbruksverkets blankett Epi 7 eller ett annat dokument som Jordbruksverket bestämmer.

Dokumentet ska skickas till Jordbruksverket med kopia till länsstyrelsen (länsveterinären).

4 kap. 10 § K3

Kommentar: Kopia av dokumentet bör även skickas till Livsmedelsverket.

2. Övervakning och rapportering av smittrening

a. En veterinär som Jordbruksverket utser ska ansvara för att ett slakteri och en slakteritransport smittrenas på det sätt och i den omfattning som verket bestämmer.

4 kap. 9 § K3

Kommentar: Efter överenskommelse kan lämpligen officiell veterinär vid Livsmedelsverket utses för denna uppgift.

b. När smittreningen är slutförd ska den veterinär som övervakat arbetet rapportera detta till Jordbruksverket på verkets blankett Epi 9 eller ett annat dokument som Jordbruksverket beslutar.

Rapporten ska omgående sändas till Jordbruksverket med kopia till länsstyrelsen (länsveterinären) i det län där slakteriet finns.

En kopia på rapporten ska även lämnas till platsansvarig chef på slakteriet och, vid smittrening av transportmedel, till den som är ansvarig för transportmedlet.

6 kap. 28 § K3

Kommentar: Även till Livsmedelsverket bör en kopia på rapporten skickas.

I. Återupptagande av ordinarie slaktverksamhet

Ett smittrenat slakteri och ett transportmedel som tagits i anspråk för slakt eller avlivning i epizootisammanhang får inte användas igen förrän Jordbruksverket givit tillstånd till det. 4 kap. 9 § K3

Checklista över de viktigaste inledande åtgärderna då allvarlig, mycket smittsam epizootisk sjukdom misstänks hos djur som kommit in till slakteri

1. Stoppa in- och utgående trafik till slakteriområdet.
2. Anmäl omgående misstanken till **Jordbruksverket**, berörd länsstyrelse (**länsveterinären**) och **Livsmedelsverket** och lämna snarast möjligt uppgifter om ursprungsbesättningens djurägare, namn, adress, telefonnummer och produktionsplatsnummer (PPN).
3. Lokalisera transportören som levererat det misstänkt smittade djuret. Återkalla transporten eller uppmana transportören att stanna där hon/han är, beroende på var transportbilen befinner sig.
4. Stoppa slakten, åtminstone tillfälligt.
5. Inhämta/anteckna uppgifter om
  - huvudsakliga symptom/slaktfynd,
  - kroppstemperatur hos levande djur med symptom,
  - slaktfynd hos djur från samma besättning som det misstänkt smittade djuret,
  - uppgift om hur många djur från samma besättning som kunnat undersökas och av vilken kategori (ålder, produktionstyp), samt
  - typ av ursprungsbesättning (produktionsinriktning).

Om SVA kontaktas för hjälp med bedömning av fallet är ovanstående uppgifter viktiga som underlag för SVA:s ställningstagande.

***